

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2005-711-0004
Dok.: PFN40056

Besvarelse af spørgsmål nr. 1 af 28. februar 2005 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af konkursloven og konkursskatteloven (Revision af reglerne om gældssanering) (L 10).

Spørgsmål nr. 1:

”Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 28. februar 2005 fra Jørgen Juel Hansen, jf. L 10 – bilag 4.”

Svar:

I henvendelsen til Folketingets Retsudvalg er Jørgen Juel Hansen generelt positiv over for lovforslaget om revision af konkurslovens regler om gældssanering, men rejser samtidig forskellige spørgsmål i relation til lovforslaget, jf. nedenfor.

Ad henvendelsens punkt 2 (“Et anstændigt, acceptabelt levestandardniveau”)

Jørgen Juel Hansen anfører, at det beløb, som en skyldner skal have til rådighed under en gældssanering, bør være højere end det beløb, som lovforslaget lægger op til.

I overensstemmelse med Konkursrådets forslag indebærer lovforslaget, at der i en bekendtgørelse udstedt af justitsministeren fastsættes nærmere regler om udarbejdelsen af skyldnerens budget, dvs. opgørelsen af det beløb, som skyldneren typisk vil skulle betale til sine kreditorer som led i gældssaneringen og dermed af det beløb, som skyldneren har at leve for i afdragsperioden, jf. lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.3.2 samt forslaget til konkurslovens § 216, stk. 6 (lovforslagets § 1, nr. 11), og bemærkningerne hertil.

Budgettet opdeles i indtægter, hvor enhver form for husstandens faste og kendte indtægter som udgangspunkt skal medtages i budgettet, og udgifter, hvor en række faste og kendte udgifter, der er nødvendige til at opretholde husstandens beskeden livsførelse, medtages. Herudover skal husstanden have et uspecificeret beløb til nødvendige leveomkostninger, som f.eks. mad, tøj og fritidsaktiviteter (det såkaldte rådighedsbeløb).

I lovforslaget lægges der som foreslået af Konkursrådet op til, at størrelsen af rådighedsbeløbet bør fastsættes på grundlag af en opgørelse over de faktiske udgifter til de enkelte poster, som skal dækkes af rådighedsbeløbet, og at dette bør ske på grundlag af Forbrugerinformationens husholdningsbudgetter, som angiver at være udtryk for, hvad der er et "rimeligt forbrug". Udgiftsposterne i dette budget er beregnet som varenes pris divideret med levetid, og budgettet rummer ikke udgifter til reparationer eller til opsparing for at kunne udskifte en vare, ligesom det er forudsat, at husstanden er etableret.

Ved angivelsen i lovforslaget af det forudsatte rådighedsbeløb er udgifterne til ferie og husdyr i overensstemmelse med Konkursrådets anbefalinger fratrukket Forbrugerinformationens husholdningsbudget, og rådighedsbeløbene forudsættes i øvrigt fastsat på grundlag af en gennemsnitsberegning af disse budgetter, således at der ikke er anvendt forskellige satser for voksnes rådighedsbeløb afhængig af køn og alder. Dette skyldes, at der kun er begrænsede forskelle i de forskellige persongruppers husholdningsbudgetter, idet det bemærkes, at det er forudsat, at Forbrugerinformationens noget lavere budgettal for pensionister ikke medtages ved fastlæggelsen af rådighedsbeløbet, eftersom denne gruppe sjældent optræder i gældssaneringsager. Anvendelsen af faste satser for rådighedsbeløbet vil endvidere lette skifterettens og medhjælperes administration af reglerne om udarbejdelsen af budgettet

Det bemærkes i øvrigt, at Forbrugerinformationens husholdningsbudget synes fastsat med en vis rummelighed, herunder f.eks. med 1.518 kr. (2005-tal) hver måned til en 30-årig mands udgifter til posterne "leg og fritid" og "faste fritidsaktiviteter", og at de satser for rådighedsbeløbet, der lægges op til med lovforslaget, ikke ses at være lavere end de vejledende satser for rådighedsbeløb, der i dag anvendes i Sø- og Handelsretten, som er landets største skifteret.

I modsætning hertil er der i budgetterne, som er vedlagt henvendelsen fra Jørgen Juel Hansen, ikke fratrukket udgifter til ferie og husdyr fra Forbrugerinformationens husholdningsbudget, ligesom der er medtaget et beløb til skyldnerens (gen)anskaffelse af forskellige forbrugsgoder, og der er ikke foretaget en gennemsnitsberegning af budgettet for de forskellige persongrupper.

Som nævnt ovenfor er Justitsministeriet enig med Konkursrådet i, at de nævnte udgiftsposter ikke bør indgå i fastsættelsen af rådighedsbeløbet i en gældssanerings sag og dermed ved fastlæggelsen af det beløb, som skyldneren i en typisk 5-årig periode vil skulle betale til sine kreditorer. Gældssaneringsreglerne bygger således på en afvejning af hensynet til de håbløst forgældede skyldnere og hensynet til kreditorerne, og en udvidelse af de udgiftsposter, som skal indgå i de fremtidige satser for rådighedsbeløbet, ville indebære, at skyldneren fik en større del af sin indtægt til forbrug og derfor skulle betale mindre til sine kreditorer. Justitsministeriet er som nævnt også enig i, at satserne for rådighedsbeløbet bør fastsættes på grundlag af en gennemsnitsberegning af de forskellige husholdningsbudgetter.

Der henvises i øvrigt til den kommenterede høringsoversigt vedrørende lovforslaget afsnit I, pkt. 4.

Ad henvendelsens punkt 3 ("Offentlig budget- og gældsraadgivning")

Med hensyn til det, der er anført af Jørgen Juel Hansen om offentlig gældsraadgivning, henvises til besvarelsen af spørgsmål nr. 2 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende lovforslaget.

Ad henvendelsens punkt 4 ("Pantefordringer")

Jørgen Juel Hansen anfører, at der som foreslået af Konkursrådet i betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering bør indsættes en bestemmelse i konkursloven om behandlingen af panterettigheder i skyldnerens faste ejendom.

Konkursrådet foreslår, at der indsættes en bestemmelse i konkursloven om behandlingen af panterettigheder i skyldnerens faste ejendom, så det under en gældssaneringssag bliver muligt at tage stilling til, hvilke pantefordringer der reelt dækkes af pantets værdi, uden at pantet realiseres. Efter Konkursrådets forslag behandles den del af panthavernes personlige fordringer mod skyldneren, der ligger uden for ejendommens handelsværdi med tillæg af 10 procent, som usikrede fordringer, der skal indgå i skyldnerens forslag til gældens sanering, og som skyldneren derfor skal betale dividende af i afdragsperioden. Panterettigheder, der ligger uden for handelsværdien med tillæg af 10 procent, ophører ved kendelsen om gældssanering, dvs. at panthaveren efter afsigelsen af kendelsen om gældssanering ikke vil være bedre stillet end andre usikrede fordringshavere.

Som anført af Konkursrådet og i nogle høringssvar vedrørende betænkningen, er der visse principielle betænkeligheder ved at lade en gældssanering omfatte pantefordringer. Reglen i konkurslovens § 199, stk. 2, om behandlingen af pantefordringer i sager om gældssanering er således et udslag af almindelige principper, hvorefter panterettigheder mv. i relation til både individualforfølgning og insolvensbehandling har fortrin frem for personlige fordringer mod skyldneren. I forbindelse med høringen er det endvidere anført, at den foreslåede regel er stærkt skyldnerbegunstigende, og at den ikke harmonerer med Konkursrådets overordnede mål om at finde en balance mellem skyldnerens og kreditorernes modsatrettede interesser. Der er i den forbindelse bl.a. peget på, at skyldneren, hvis ejendommen efter kendelsen om gældssanering stiger i værdi og sælges, efter Konkursrådets forslag kan beholde det beløb, der overstiger ejendomsværdien på kendelsestidspunktet med tillæg af 10 procent.

Det fremgår af betænkningen, at Konkursrådet ikke har foretaget en egentlig undersøgelse af,

hvor ofte overbehæftede ejendomme i praksis har hindret en skyldner i at opnå gældssanering eller i at opfylde vilkårene herfor. Det er dog rådets vurdering, at problemet i hvert fald for tiden ikke er hyppigt forekommende.

Som anført i lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.13.1, er der på denne baggrund og i lyset af de ovennævnte høringssvar efter Justitsministeriets opfattelse ikke tilstrækkeligt grundlag for på nuværende tidspunkt at indføre en særlig regel som foreslået af Konkursrådet om behandling af panterrettigheder i skyldnerens faste ejendom. Justitsministeriet har herved navnlig lagt vægt på, at en sådan regel vil kunne rejse principielle spørgsmål i forhold til panterrettigheders stilling i en insolvensbehandling og i forhold til den balance mellem hensynet til skyldneren og hensynet til kreditorerne, som er grundlæggende for gældssaneringsinstituttet. Hertil kommer, at der som anført af Konkursrådet ikke foreligger oplysninger om, at det er et væsentligt problem i praksis, at overbehæftede ejendomme hindrer en skyldner i at få gældssanering.

Der henvises endvidere til den kommenterede høringsoversigt vedrørende lovforslaget afsnit I, pkt. 14.1.

Ad henvendelsens punkt 3 ("Nyt skema")

Jørgen Juel Hansen anfører, at det ansøgningsskema, der anvendes i sager om gældssanering, jf. bekendtgørelse nr. 125 af 16. februar 2000, bør ændres, når lovforslaget træder i kraft.

Justitsministeriet vil efter en vedtagelse af lovforslaget i samarbejde med Domstolsstyrelsen udarbejde et revideret skema til brug for ansøgninger om gældssanering.

Ad henvendelsens punkt 6 (Skat, renter)

Jørgen Juel Hansen anfører, at det vil indebære en stor administrativ lettelse, hvis man afskaffede rentefradragsretten i gældssaneringssager.

Som det fremgår af pkt. 4.13.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger, vil en afskaffelse af rentefradragsretten i gældssaneringssager være i strid med regeringens skattestop, og lovforslaget indeholder derfor ikke regler herom. Der henvises endvidere til den kommenterede høringsoversigt afsnit I, pkt. 14.3.

Med hensyn til opgørelsen af skyldnerens skattegæld, henvises endvidere til besvarelsen af spørgsmål nr. 2 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende lovforslaget.

Ad henvendelsens punkt 7 ("Iværksættere")

Jørgen Juel Hansen henviser med hensyn til forslaget om særlige regler om gældsanering for erhvervsdrivende i forbindelse med konkurs bl.a. til artiklen "Tvangsakkord i konkurs, betalingsstandsning afløst af gældssanering eller?" i Ugeskrift for Retsvæsen 2002 B, side 75 ff., hvor advokat Jens Paulsen opfordrer til at anvende reglerne om gældssanering som alternativ til de gængse konkursretlige instrumenter (konkurs, betalingsstandsning og tvangsakkord). Der kan herom generelt henvises til den kommenterede høringsoversigt vedrørende lovforslaget afsnit 1, pkt. 11, hvor tilsvarende overvejelser fra Advokatrådet er behandlet.

Som anført i den kommenterede høringsoversigt, sigter de foreslåede regler om gældsanering for erhvervsdrivende i forbindelse med konkurs, jf. lovforslagets § 1, nr. 19-26, ikke mod en rekonstruktion, dvs. videreførelse af skyldnerens virksomhed, idet dette i givet fald som udgangspunkt bør ske efter reglerne om betalingsstandsning og/eller tvangsakkord. Formålet med de nye regler er at sikre, at den skyldner, hvis virksomhed er afviklet, får mulighed for hurtigere end i dag at få gældsanering og dermed blive frigjort for den del af gælden, der ikke er blevet dækket under konkursbehandlingen. Justitsministeriet finder ligesom Konkursrådet, at reglerne om gældsanering i forbindelse med konkurs bør sigte på erhvervsdrivende skyldnere, som har været udsat for et økonomisk sammenbrud, og som derfor ikke har nogen igangværende virksomhed, hvori gælden søges saneret.

Som anført i lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.10.3, vil Konkursrådet efter afgivelsen af betænkningen om gældsanering påbegynde arbejdet med en revision af reglerne om rekonstruktion, herunder konkurslovens regler om betalingsstandsning og tvangsakkord. Advokatrådets og Jørgen Juel Hansens forslag til udformning af reglerne om rekonstruktion, herunder om anmeldt betalingsstandsning med henblik på en efterfølgende gældsanering, vil kunne indgå i Konkursrådets kommende overvejelser om rekonstruktion mv.

Ad henvendelsens punkt 8 ("Visioner")

Jørgen Juel Hansen foreslår endelig, at der oprettes en hjemmeside, der kan vejlede skyldnere, der vil ansøge om gældsanering.

Justitsministeriet kan hertil oplyse, at Danmarks Domstoles hjemmeside på Internettet (www.domstol.dk) allerede i dag under punktet "sådan gør du" bl.a. indeholder en redegørelse om gældsanering i hovedtræk samt en vejledning om betingelserne for at opnå gældsanering og

om fremgangsmåden ved indgivelse af ansøgning om gældssanering. På hjemmesiden findes ligeledes en oversigt over spørgsmål, der kan blive stillet i skifteretten i forbindelse med behandlingen af en sag om gældssanering, og skemaet til brug for ansøgning om gældssanering.